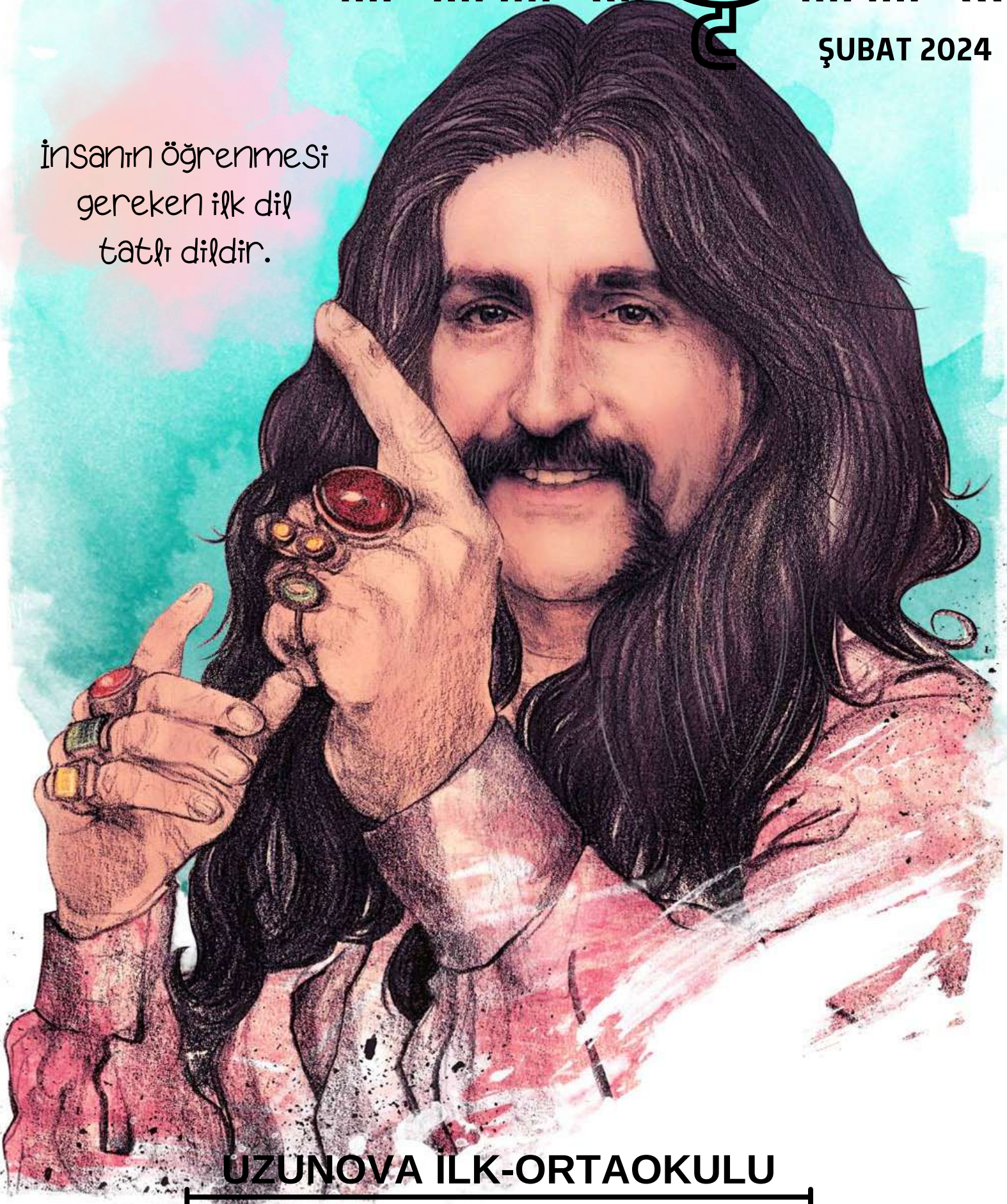

TİRSİK

ŞUBAT 2024

İnsanın öğrenmesi
gereken ilk dil
tatlı dildir.

UZUNOVA İLK-ORTAOKULU

İÇİNDEKİLER

TİRSİK

3

YENİDEN DÜŞÜN

15

BENZERSİZ KARS DENEYİMİ

24

OSMANLI'DAKİ İLGİNÇ VAKIFLAR

26

HANGİ BİTKİ ÇAYINI İÇELİM?

28

RESFEBE KÖŞEMİZ

33

UZUNOVADAN KARELER

Aylık Okul Dergisi
ŞUBAT 2024

Sahibi
Uzunova İlk-Ortaokulu

Yazı İşleri
Emrah ARSLAN
Melek BULUT
Zeynep Rana YENİPAZAR

Kapak Tasarımı ve E-Dergi Mizanpaj
Melek BULUT

İletişim
uzunovaokuldergisi2021@hotmail.com

Yeniden Düşün

Belgeselleri çok severim. Belgeseller dünya ve yaşam hakkında bize pek çok şey öğretip derinlemesine düşünmemizi sağlar. Hatta bazıları yeniden düşünmemizi... Belgeselleri çok severim. Belgeseller dünya ve yaşam hakkında bize pek çok şey öğretip derinlemesine düşünmemizi sağlar. Hatta bazıları yeniden düşünmemizi...

Yeniden düşün! Belgesellerini severek izlediğim National Geographic kanalı bir dönem yaptığı reklam kampanyasında bu sloganı kullanmıştı. Hatta anlattığı hikayelerden biri şöyleydi. Huzurlu görünen bir köyde yaşlı bir amca karpuzlarını eşek arabasıyla taşıırken, yaşlı bir nineyi görüp selam verir. Tam o sırada bir ses duyulur ve bu sesteki ürkün eşek çiftesini savurur, araba devrilir ve içindeki karpuzlar aşağı dökülür. Muhtemelen az önce gördüğümüz yaşlı ninenin üstüne yuvarlanır. Beyazlaşan ekranda şu yazıyı görürüz: “Dünyada her yıl eşekler tarafından öldürülen insanların sayısı, uçak kazalarında ölenlerin sayısından fazladır. Yeniden düşün!”

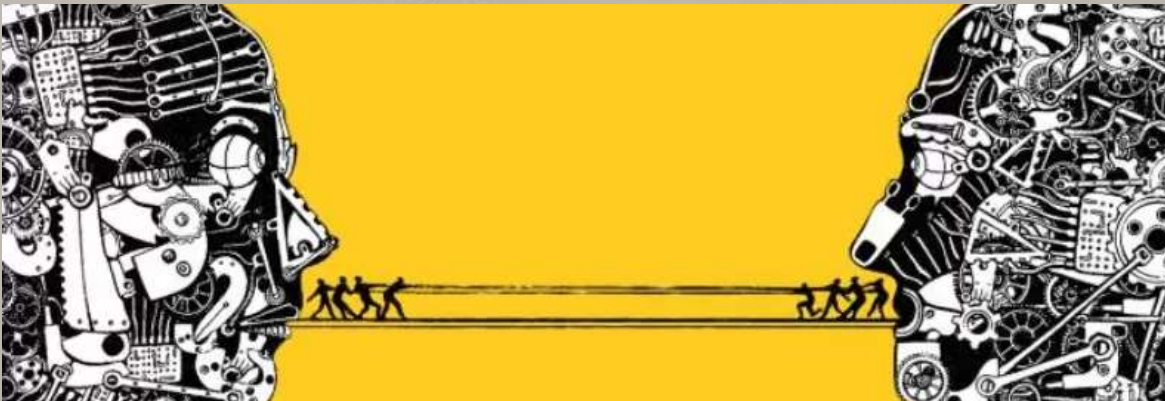

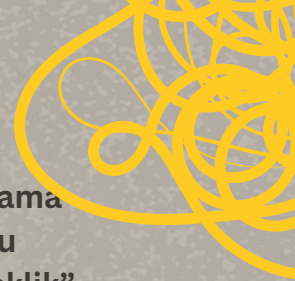
Çok çarpıcı. Bu tür bilgiler üzerinde düşününce paradigmarımız, dünyaya bakış açımız değişir. Normalde ilk düşündüğümüzde bize korkutucu gelen uçakla, adına şarkılar yazdığımız arkadaşımız eşek bir anda yer değiştirmiştir.

Doğru bildiğimiz yanlışlarla ilgili daha başka örnekler de sıralayabilirim.

Çok çarpıcı. Bu tür bilgiler üzerinde düşününce paradigmarımız, dünyaya bakış açımız değişir. Normalde ilk düşündüğümüzde bize korkutucu gelen uçakla, adına şarkılar yazdığımız arkadaşımız eşek bir anda yer değiştirmiştir.

Doğru bildiğimiz yanlışlarla ilgili daha başka örnekler de sıralayabilirim.

Dünyanın en yüksek dağı Everesttir.

Hayır. Mauna Kea'dır. Zirvesi okyanus tabanından 10203 metre yüksektedir ama yaklaşık 6000 metresi okyanus altında kaldığından çok mütevazi görünür. Bu durumda Everest için gökyüzüne en yakın zirvedir diyebiliriz. O halde “yükseklik” kavramını yeniden düşün!

Amerika'yı Christopher Kolomb keşfetti.

Hayır. Colomb'dan önce Amerika kıtasına onun doğusundan yani Avrupa, Afrika ve hatta Asya'dan giden pek çok denizci oldu. Colomb sadece Amerika'ya giden Avrupalılardan en ünlüsü. “Keşfeden” değil “giden” diyorum. Çünkü orada zaten yaşayan insanlar vardı. O halde “keşfetmek” kavramını yeniden düşün!

İnsanın 5 duyusu vardır.

Hayır. Görme, koklama, işitme, tat alma ve dokunma dışında en az bir düzine kadar daha duyumuz olduğu bulunmuştur. Sadece dokunmayla ilişkilendirdiğimiz duyu organımız olan derimizde bile sıcaklık, soğukluk, acı, basınç gibi ölçümler yapan farklı algılayıcılar vardır. O halde “duyu” kavramını yeniden düşün! Bir şeyi “yeniden düşünebilmek” için o şeyi önceden en az bir kez düşünmüş ve konu hakkında bir yargıya varmışız demektir. İşte “yeniden düşünmek” kafamızdaki bu yargıyı daha da derinleştirebilir ya da onun aslında bir “önyargı” olduğunu anlamamızı sağlar.

Belgeselleri sevdiğimi söylemiştim. Ancak onların bana öğrettiği “yeniden düşün” felsefesiyle bakınca bazı gariplikler keşfettim. Şu belgesel isimlerine bir bakalım:

- Great White Serial Killer – Büyük beyaz seri katil
- The Black Demon Shark – Siyah şeytan köpekbalığı
- Unbelievable Shark Attack Stories – İnanılmaz köpekbalığı saldırı hikayeleri
- Alaskan Killer Shark – Alaska katil köpekbalığı
- Australia's Deadliest Shark Coast – Avustralya'nın en ölümcül köpekbalığı sahili

Sadece bu başlıkları bile düşününce, bir köpekbalığı cenazesinde size “merhumu nasıl bilirdiniz?” diye sorsalar ne derdiniz? Dünyanın en ölümcül hayvanı ölmüş ne diyelim? İlk düşüncede doğru gibi görünüyor. Oysa bu ve benzeri belgeselleri yayınlayan kanalın dediği gibi “yeniden düşünmek” için araştırınca köpekbalığı saldırılarının bir veritabanı olduğunu buldum. Buna göre 1580’den bu yana 2778 kez köpekbalığı saldırısı olmuş ve bunlardan 497 tanesi ölümcülmüş. 497! Muhtemelen bugüne kadar bu sayıdan çok daha fazla köpekbalığı belgeseli çekilmiştir. Yeniden düşün!

Dünyanın en ölümcül hayvanı bu büyük, beyaz, şeytani seri katiller değilse nedir peki? Çocukluk masallarımızın korkulu kahramanı kurtlar mı? Hayır. Kurtlar ve köpekbalıklarının yılda öldürdüğü insan sayısı sadece 10. Dünyanın en iri kara hayvanı olan filler mi? Yoksa ormanların kralı aslan mı? Hayır. Bunların öldürdüğü insan sayısı yılda ortalama 100. Belgesellerimizin baş aktörlerini elediğimize göre kim bu katiller? Tanıştırıyım yılda ortalama 475,000 kişinin ölümüne insanlar ve 725,000 kişinin de ölümüne sivrisinekler sebep oluyor. Yeniden düşün!

Bu durumda “Dünyada her yıl eşekler tarafından öldürülen insanların sayısı, uçak kazalarında ölenlerin sayısından fazladır. Yeniden düşün!” cümlesini de yeniden düşünmeye karar verdim. Fakat ilginçtir, dünyada her yıl eşekler tarafından öldürülen insan sayısına dair bir bilgi yok. Üstelik buna benzer “doğru bilinen yanlışlar”ı listeleyen bir web sitesine göre sadece bir efsane. Peki bu önermenin kaynağı nedir? Biraz daha derinlemesine araştırınca bir araştırmacı gazetecinin 1987 yılında London Times gazetesinde yazdığı bir makaleye ulaştım. Makalede geçen ifade aynen şöyle: “Bir uzman (?), dünyada eşek tepmesi sonucu ölen insanların uçak kazasında ölenlerden daha fazla olduğunu tahmin ediyor (!)“.

O halde gazeteleriyle, televizyonlarıyla, belgeselleriyle medya kavramını, uzman ve eşek kavramlarını yeniden düşün!

EĞİTİMDE FARK YARATAN MEHMET ÖĞRETMEN, "KÜRESEL ÖĞRETMEN ÖDÜLÜ" NÜN SAHİBİ OLDU.

Öğretmen Mehmet Bilgin, 97 ülkeden 19 bin öğretmen arasından okul öncesi eğitime yaptığı "olağanüstü katkılar" dolayısıyla "Eğitimin Nobeli" olarak adlandırılan Küresel Öğretmen Ödülü'nün sahibi oldu.

Etimesgut Şeyhşamil Anaokulu öğretmeni Mehmet Bilgin, AKS Education Awards kuruluşu tarafından düzenlenen "Küresel Öğretmen Ödülü"nü (Global Teacher Award), 4-5 Kasım'da Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de gerçekleştirilen ödül töreninde aldı.

Mehmet öğretmen, okul öncesi eğitime "sınıfların dışında da topluma hizmet ettiği, mesleğine olağanüstü katkılar sağladığı" gerekçesiyle ödüle değer görüldü.

Sınıfını, atıkları dönüştürerek bir gün havaalanına, başka bir gün denizaltına, taş devrine, uzay üssüne ya da bir golf sahasına çeviren Mehmet öğretmen, öğrencilerinin görerek dokunarak deneyimleyerek öğrenmesi ve hayallerini gerçekleştirmesi için çalışıyor.

Ailelere maddi külfet çıkarmamak için çaba gösteren Bilgin, karton, kumaş, kağıt, bardak gibi atık malzemeleri kullanarak eğitimde fark yaratan çalışmalara imza atıyor.

Bilgin, ödülüne konu olan eğitim ortamları üzerine şöyle konuştu: "Okul öncesini, insan hayatının en önemli dönemi, yaşamın sihirli yılları olarak görüyorum. Çünkü bu dönemde çocuklara unutulmaz yaşantılar sunmak çok kıymetli. Odak noktam her zaman öğrencilerim oldu. Sınıf içinde ve dışında, onların hayallerini gerçekleştirmeye çalıştım. Onlara hep şunu söyledim; hayalleriniz gerçek olabilir. Çocuklar, sınıf ortamında hayallerinin gerçek olduğunu gördüklerinde şuna inandılar; 'evet biz de çalışırsak biz de hayal edersek biz de başarabiliriz'. Çünkü şu anda insanların yaptığı pek çok kıymetli şey, bir zamanlar birilerinin hayalleriydi. Sınıfımız bir gün havaalanına, bir başka gün Taş Devri'ne, diğer bir gün hastane ortamına ya da uzaya ışınlanan bir ortama dönüşüyor. Çocuklarla bu çalışmalarını yapmak, bunun bir parçası olmak çok kıymetli."

"Dikkat, heyecan ve merak varsa öğrenme de peşinden gelir"
AA muhabirinin görüştüğü Mehmet Bilgin, Hindistan'daki ödül töreninden kısa süre önce döndüğünü söyledi. Ödülü, okul öncesi eğitim alanında yaptığı çalışmalarınıyla aldığını, Türkiye'den 4 meslektaşının da ödüle layık görüldüğünü anlatan Bilgin, "Ülkemi temsil etmek, özellikle Cumhuriyetimizin 100. yılında bu ödülü alan öğretmenlerden biri olmak benim için çok gurur verici." diye konuştu.

Bilgin, "Ödül, Gebze'nin küçük bir mahallesinde başlayıp Ankara'ya, sonra da dünyaya uzanan 15 yıllık bir hikayenin ürünü. Ödülü, her gününü her saniyesini ilmek ilmek işlediğim emek verdiğim çalışmaların sonucu olarak değerlendiriyorum." ifadelerini kullandı.

Sınıfını, çocukların hayal ettikleri ortamlara dönüştürerek motivasyonlarını artırmaya çalıştığını anlatan Bilgin, "Ben hep şuna inandım; dikkat, heyecan ve merak varsa öğrenme de peşinden gelir. Çocuklar, bunları sağladığımız ortamda zaten pek çok şey öğrenebiliyor." dedi.

"Çalışmalarımın baş kahramanları öğrencilerim"

Mehmet öğretmen, projelerinde velilerden büyük destek gördüğünü belirterek, "Onlarla gece yarısına kadar çalıştığımız, hafta sonunu okulda geçirdiğimiz pek kıymetli anılarımız oldu." dedi.

Mesleğini zaman zaman sosyoekonomik zorlukların yaşandığı bölgelerde de sürdürdüğünü ancak bunun eğitime engel olmadığını dile getiren Bilgin, "Çoğu çalışmamızda, velilerimi herhangi bir maddi külfete sokmadan, sadece karton, kumaş gibi atık malzemeler kullanarak gerçekleştirdik. Bununla da yetinmeyip kimi zaman dolmuş şoförünü, kimi zaman PTT'yi kimi zaman da temizlik görevlilerini eğitime katarak öğretmenlik yapmak çok kıymetli." diye konuştu.

Bilgin, "Ödülümü Filistin'de eğitim hakkı elinden alınan tüm öğretmen ve öğrencilere ithaf ediyorum. Ödül konuşmamda da buna yer verdim." dedi.

Mehmet öğretmen, üzerinde emeği olan öğretmenlere ve idarecilere, velilere ve "çalışmalarımın baş kahramanları" dediği öğrencilerine teşekkür etti.

BİR YERDE

OKUMUŞTUM

İnsanın yaşayabilmesi için sadece karnının doyması, örtünmek için kıyafetinin, barınmak için evinin olması yeter sanıyoruz. Ya da çoğu ölümün hastalıktan veya kazalardan olduğunu düşünüyoruz.

Gerçekten böyle midir?

Yaşamamanın bunun yanında yaşarken mutlu olmanın temelinde tabi ki temel ihtiyaçlar yatıyor. Ama bunun yeterli olmadığını yaş aldıkça, farklı hikayeler, farklı yaşantılar duydukça anladım.

Bir yerde "Yaşamak için bir nedeni olan insan her türlü nasıla katlanır." diye bir söz okumuştum. Nietzsche'nin bu sözünün geçtiği, Victor E. Frankl'in İnsanın Anlam Arayışı kitabında, 1945'li yıllarda temelinde ırkçılığın olduğu Nazi kaplarında şöyle bir hikayeye rastladım.

Esirlerden bir tanesi doktora gelip gece gördüğü rüyadan bahseder. Rüyasında bir sesin ona bir dilek hakkının olduğunu söyler. O da kafasındaki bütün soruların cevabını almak için, savaşın ne zaman biteceğini, kampların ne zaman ortadan kalkacağını sorar. Yani ne zaman özgür kalabileceğini öğrenmek ister.

Rüyasındaki ses, 30 Martta biteceğini söyler. Bu konuşma şubat ayının sonunda gerçekleşiyor. Yani sesin verdiği tarihe yaklaşık bir ay süre vardır. Doktor adamın tamamen bu rüyaya inanmış bir şekilde konuştuğunun farkına varır ama gelen haberler hiç te savaşın biteceğine yönelik haberler değildir.

Zaman geçtikçe 30 Mart yaklaştıkça haberler iyice kötüleşir ve doktor adamın sağlık durumunun daha da kötüye gittiğini anlar. Hatta adam 29 Mart gecesi yatağa düşecek derecede hastalanır ve iki gün sonra tifüsten hayatını kaybeder. Çevresindeki insanlara göre adam tifüsten, yazara göreyse insanın zihinsel durumu ve bağışıklığı arasındaki bağın çok kuvvetli olduğu için; adam, inancını ve ümidini kaybettiğçe hastalığın kollarında eriyip gider.

Siz ne düşünürsünüz bilmem ama ben tamamen yazar gibi insanın temel ihtiyaçlar yanında ümitler ve beklentilerle kısacası bir amaç ile hayata tutunduğunu düşünüyorum Eğer böyle olmasa şu an Filistinde her gün bombalar patlayıp, evler yıkılırken, insanlar anne babalarını kaybedip, aç susuz kalırken nasıl halen daha yaşayabilirler. Belki de Nietzsche haklıdır. Yaşamak için bir nedeni olan insan her türlü nasıla katlanabilir.

O zaman hadi güzel ve gerçekçi hedeflerle ümitli yarınlara çocuklar.

Ramazana Günler Kala Sağlıklı Beslenme İpuçları

Ramazan ayında oruç tutarken bedenimiz uzun süre a kalacağı için metabolizmamız yavaşlayacaktır. Bunun için oruç tutarken yediklerimize çok dikkat etmeliyiz. Ramazan öncesinde de metabolizmayı hızlandırarak ramazana bedenimizi hazırlayabiliriz. Oruç tutmanın faydaları çoktur ancak bunlardan iyi bir Şekilde yararlanabilmek için oruç öncesinde iyi hazırlık yapmak da önemlidir.

6 Adımda Oruca Hazırlık

1) Bol Su Tktmek

Oruç tutacağımız zamanlarda sahur ve iftarda ramazanda su tüketimini artırmak zorundayız. Kilogram başına 40 ml'den hesaplayarak günlük ideal su tüketim ihtiyacınızı hesaplayabilirsiniz. Örneğin 60 kg'a sahipseniz günlük $60 \times 4 = 2,4$ lt su tüketmeniz gerek.

Suyun tadını sevmiyorsanız veya su içmeyi unutuyorsanız aromalı hale getirebilirsiniz. İçine sevdiğiniz meyve doğrayabilir, tarçın ekleyebilirsiniz. Oruç diyeti için vücudunuzu uzun süre susuz kalmaya alıştırmak yerine; bolca su içip su kaybını olabildiğince önleyebilirsiniz.

Ramazan öncesinde oruca hazırlanmak için bağırsakların temizlenmesi iyi olacaktır. Bu temizliği de meyve dilimli suyla ya da tarçınlı suyla yapabilirsiniz.

2) Düzenli Beslenmek

Ne kadar düzenli beslenirseniz kan Şekeri ve insülin miktarınız o kadar dengeli olur, metabolizmanız hızlı çalışır. Oruç başlangıcı öncesinde ne kadar dengeli bir vücuda sahipsek oruçtan faydalanma oranımız da o kadar yüksek olabilir.

Bu süre içinde sahurda ne yemeli konusunda da kendinize göre sağlıklı besinler Őemelisiniz. Sahurda yiyeceğiniz besinleri, ramazan öncesinden tktmeye başlayarak vücudunuzu alıştırabilirsiniz.

3) Çeşitli Beslenmek

Sağlıklı beslenmenin temellerinden biri çeşitli beslenmektir. Her gün aynı şeyleri yerseniz bedeninize farklı vitamin, mineral almazsınız ve metabolizmanız yavaşlamaya başlar. Oruç diyet listesi yani oruç tutarken sağlıklı beslenme listesine ekleyeceğimiz her şey aslında hayat boyu olması gereken yiyeceklerdir. Oruç öncesinde beslenmenizi çeşitlendirerek vücudunuzu açlığa daha dirençli hale getirirsiniz.

4) Lifi (Posa) Artırmak

Bol lifli beslenmek sizi özellikle kolon kanserinden korur, kan şekerini dengeler, kabızlığı azaltır. Bağırsaklarımız bizim 2.beynimiz, ona ne kadar iyi bakarsak metabolizmamız o kadar hızlı çalışır. Oruçla beraber sıvı ve katı alımı bir süre duracağı için ramazan öncesinde lifli gıdaları her öğünde tüketmeye dikkat ediniz. Lifli gıdalar sayesinde bağırsaklarınızı ramazan günlerinde de aktif tutabilirsiniz.

5) Tuz Tüketimini Azaltmak

1 gram tuz vücudunuzda 200 ml. su birikmesine neden olur. Fazla tuz tüketimi hipertansiyona neden olur. Hem ramazan döneminde hem de diğer günlerde tuzu olabildiğince azaltmalısınız. Tuzun tamamen kesilmesi iyot eksikliğine neden olacağı için ölçülü miktarda kullanmak daha sağlıklı seçim olacaktır.

6) Şekeri Hayatınızdan Çıkarmak

Çayınıza sadece 2 küp şeker ekliyorsanız ve günde 5 bardak içiyorsanız günlük 160 kalori fazladan almış oluyorsunuz. Bu da yaklaşık 40 günde 7000 kalori yapar ve sizde 1 kg yağ olarak depolanır. Üstelik basit karbonhidrat olduğu için direkt göbek bölgesinde depolanır. Dişlerinizin çürümesi de cabası...

Oruç denince akla ne gelir? Birçoğumuz buna iftardaki tatlılar olarak cevap verecektir; ama şekeri genel olarak olabildiğince azaltmak sağlığımız için önemlidir. Bu alışkanlığı kazanmak için ramazan öncesini ve elbette ramazan ayını değerlendirebilirsiniz.

Oruca Nasıl Hazırlanılır?

Oruca hem fiziksel hem zihinsel olarak hazırlanmak iyi olur. Bedensel hazırlık için ramazan ayı orucuna başlamadan önceki günlerde eğer normalde sağlıklı beslenmiyorsanız bu süreci bir fırsat olarak iyi değerlendirebilmek için yavaş yavaş hafif beslenmeye geçişe başlayabilirsiniz. Zihinsel hazırlık için orucun nefsi terbiye etmek, hoşgörölü olmak gibi manevi faydalarıyla ilgili okumalar yapmak yararlı olabilir.

Ramazana İçin Ne Gibi Hazırlıklar Yapılır?

Ramazanda beden ve ruhen bir arınma yapılırken buna paralel olarak evler, camiler de temizlenir. Yani temizlik hem içeride hem dışarıdadır denebilir.

Ramazandan Bir Gün Önce Ne Yapılır?

Ramazandan bir gün önce mübarek ayın gelişini duayla karşılayabilirsiniz. Ramazan ayını kutlamak için ay öncesinde 1-2 gün önceden oruç tutmaya başlamak ise mekruhtur ve dini bir dayanağı yoktur.

Oruç Tutmak İçin Niyet Nasıl Getirilir?

Oruç tutarken geleneksel olarak niyet "Niyet ettim Allah rızası için ... orucumu tutmaya" şeklinde yapılır.

Oruç Tutarken Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar Nelerdir? Oruç Tutmak Nasıl Kolaylaşır?

Oruç tutarken vakitlice sahurun yapılması, iftar açarken su veya hurma tercih edilmesi, sahur ve iftarda ölçölü beslenilmesi, orucun manevi fazileti de hatırlanarak bol dua edilmesi, yardımlarda bulunulması önemlidir.

Su zengini ve su fakiri ülkeler, ulusları tatlı su kaynaklarına erişim ve kullanılabilir olmasına göre tanımlamak için kullanılan terimlerdir.

Su zengini bir ülke, nüfusuna ve su ihtiyaçlarına göre bol miktarda tatlı su kaynağına sahip olan ülkedir. Bu ülkeler genellikle nehirler, göller, yeraltı su kaynakları ve yağış gibi kaynaklardan bol miktarda tatlı su kaynağına sahiptir.

Su zengini ülkeler ayrıca genellikle evsel, endüstriyel ve tarımsal su taleplerini önemli kıtlık sorunları olmadan karşılama kapasitesine sahiptir. Bu kriterleri sağlamayan ülkeler ise su fakiri ülke olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemiz ise ne yazık ki kişi başına kullanılabilir su miktarı göz önünde bulundurulduğunda, su stresi çeken bir ülke olarak kabul edilmektedir. Projeksiyonlara göre, bugün 1.519 m³ olan kişi başına düşen su miktarınının 2030 yılında 100 milyonluk nüfusla 1100 m³'e düşecek ve ülkemiz su fakiri bir ülke olacaktır.

Su kıtlığı büyük oranda yağışların az olmasıyla ilişkilendirilse de sadece buna bağlı değildir. Genellikle karmaşık sosyal, ekonomik ve çevresel faktörler de göz önünde bulundurulmalıdır. Bir ülkenin su zengini veya su fakiri olarak sınıflandırılmasının nüfus artışı, iklim değişikliği ve su yönetimi uygulamaları gibi faktörler nedeniyle zaman içinde değişebileceğini belirtmek önemlidir.

Zaman kaybetmeden hepimiz yani tüm paydaşlar elimizden geleni yapmalıyız.

BENZERSİZ 'KARS' DENEYİMİ

Kars ve civarında başka bir dünya var. Hiç bir şey tanıdık değil, o yüzden de buram buram macera kokuyor. Balık tutmaya giderken olta yerine testere götürülen, halı sahada futbol yerine cirit oyunları oynanan, çöpleri belediyeden önce tilkilerin vaşakların topladığı, ocakbaşı yerine kaz yemeye gidilen, Baltık mimarisinden yüksek tavanlı tarihi taş binalarıyla kafamızdaki doğu şehri imajını alt üst eden bir şehir.

1 . Donmuş Çıldır Gölü'nde (Buzda) Balık Avlayın

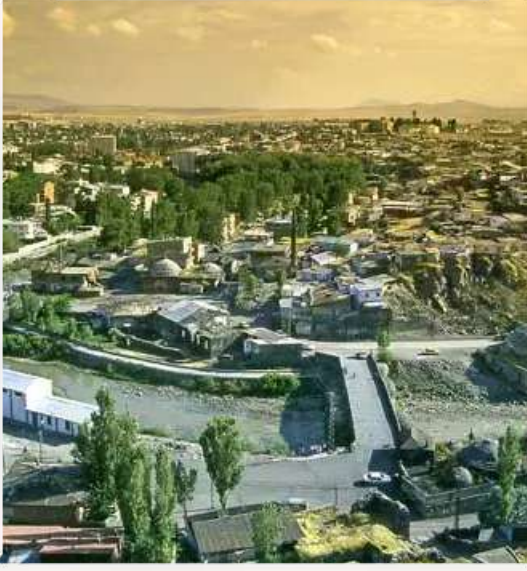
Kendinizi bir belgeselde yaşıyormuş gibi hissedeceğiniz, coğrafyanın, yaşam tarzlarının tanıdığınızdan çok farklı olduğu Çıldır Gölü'ünde bir Çıldırlı, bir eskimo gibi buzı kırarak balık tutabilirsiniz!

2. Alpler Dışında Dünyada Toz Kristal Karın Yağdığı Tek Yer Olan Sarıkamış'ta Kayak ve Snowboard Yapın

Sarıkamış'ın kar kalitesi kayanları, özellikle snowboard yapanları mest ediyor. Buranın karını özel yapan şey sadece Alpler'de ve Sarıkamış'ta olan kristal, toz kar!

3. Yaban Hayata Dokunun: Ayların, Kurtların, Vaşakların, Tilkilerin Bize İhtiyacı Var!

Kars ve civarının doğası ülkemizde yaban hayatın gürül gürül devam ettiği ender yerlerden. Bununla böyle devam edebilmesi için çalışan bir dernek var: Kuzeydoğa Derneği. Yaban hayatı korumayı seviyorsanız Derneğe gönüllü olun, hayatınızın deneyimini yaşayın.

4. Kars Road Trip (Araba Yolculuğu) İçin Biçilmiş Kaftan!

Buraların doğası i-na-nıl-maz! Yazın geziyorsanız böyle bir yeşil, böyle bir mavi, kışın geziyorsanız da böyle uçsuz bucaksız bir beyazlık daha önce görmediniz.

5. Kars Mutfağını Mutlaka Deneyimleyin Balı, kaşarı, peyniri dillere zaten destan. İşte bunlarda yemeye doyamadığımız Kars yemekleri. Mideyi genişletmeden dönme imkansız.

Tandırda Kaz, kaz suyuna bulgur, Hoşaf, Hangel, Evelik Çorbası, Isırgan Otu Çorbası, Revan köfte, acem kavurma (meclis yemeği), safranlı pilav, umaç (un helvası), gafıl konak, çeçil tatlısı, elma dolması, hürre (un) çorbası, ekmeğin üzerine kızgın yağ ve yoğurt dökülerek yapıyor), pişi, kuymak, haşıl, bozbaş, piti (kemikli ve parça etten yapılan çorba), üzümlü pilav, Kars böreği Anlayacağınız yiyen pişman, yemeyen daha pişman.

6. Kış Ortamında Motorsporlarıyla Adrenalin Pompalayın!

Finlandiya, İsveç gibi kuzey ülkelerinde yapılan buz üzerinde sürat deneyimini merak eden motorsporları sevenler için Çıldır Gölü biçilmiş kaftan. 80 cm'e kadar donabilen gölün 124 kilometrekarelik dev bir oyun alanı yaratması meraklılarını buraya çekiyor. Çıldır'daki Drift Snowfest organizasyonların en büyüklerinden. İlgilenenler Tosfed'den yada Drift Kulübü'nden bilgi alabilirler. Ayrıca, yerel klüpler de kendi aralarında drift yapıyorlar. Haber almanın en iyi yolu Kars Eksi 36 Off-Road Kulübü'ne ya da belediyeye sormak.

7. Ani Harabeleri'ni Görün
Gözden uzak olan, gönülden ırak olur diye boşuna dememişler. Ani'nin hemen yanından geçen Arpaçay'ın öbür yamacı Ermenistan. Ani'de hapsirsan, karşıdan çok yaşa derler. O kadar yakın. Ani, kelimenin tam anlamıyla, ülkenin en ucuna itilip kaldığı gibi dikkatlerin de en ucuna itilip kalmış herhalde. İnsan gezip, heybetini öğrenince, aklı almıyor.

8. Cirit Festivalini İzleyin Hala mı?

Biz de şaşırдық, hala ata sporumuz cirit, buralarda oynanıyor. Bir köye gittiğinizde cirit atan kişilerle karşılaşmanız mümkün. Son senelerde belediyenin de desteği ile eski kış sporları festivalleştirilmiş. Donmuş Çıldır Gölü'nde Altın At Kış Festivali yapılıyor. Atlı kızak, rahvan at, atlı okçuluk gibi branşlar var. Ayrıca yerel motiflerle süslenmiş atlar da pek bi fotojenikler.

**9. Doğu Anadolu'daki Avrupalı Kars:
Baltık Mimarisini Keşfe Çıkın!**
Doğu'nun Paris'i diye birçok şehir için derler, hele hele Mardin'in, Gaziantep'in başında çok duyarız. Elinizi vicdanınıza koyup da söyleyin, şehrin çehresinden bahsedecek olursak, böyle mimarı Anadolu'da başka nerede var?

10. Yaylaya Çıkın, Sürü Güdün!
Eskiden Posof Kars'a bağlıydı. Posof gerçekten Türkiye'nin İsviçre'si. Posof'a kadar gitmeseniz bile o tarafa doğru bir yola çıkın deriz.

Kars'ta yürükler gibi yazın yaylalarda inekleri ile göçebe yaşayan insanlar var. Önceden haber vermeniz, tanışmanız gerekmiyor. Direk arabadan inip "Ben geldim!" diyebilirsiniz. Bizim hiç konuk olma niyetimiz yoktu arabadan inerken, yol soracaktık. Sonra onlar bizi salmadı.

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

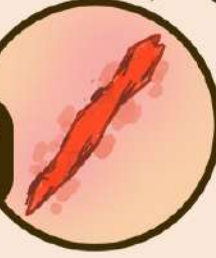
Bunu biliyor muydunuz?

Kesik şeklindeki yaralarda yaranın düz değil de dalga şeklinde (girintili çıkıntılı) olması daha hızlı iyileşmesini sağlıyor.

Bu durumun nedeni, onarım sürecinde yer alan hücrelerin hareket etme şekliyle ilişkili. Girintili çıkıntılı yaralarda hücreler farklı yönlerde hareket ederek yaranın kenarları arasında çapraz köprülerin oluşmasını sağlar. Düz yaralarda ise hücreler yaranın kenarına paralel şekilde düz hareket eder.

Daha yavaş
iyileşme
süreci

Daha hızlı
iyileşme
süreci

Çizen: Gökçe Akgül

Bunu biliyor muydunuz?

Hayvanlar dünyasının en zeki üyelerinden biri olan filler güçlü hafızaları ile bilinir.

Filler sürülerindeki 30 kadar aile üyesini tanıyabilir. Ayrıca kuraklık dönemlerinde alternatif besin ve su kaynaklarının yerini hatırlayabilirler.

bilimgenc.tubitak.gov.tr

Çizen: Cahide Sena Bilgener

NEREDEN GELİR?

**Etekleri zil
çalmak deyimi
ne anlama
gelir? Etekleri
zil çalmak
deyiminin çıkış
hikayesi
nasıldır? Haydi
etekleri zil
çaldırmaya!**

Hikayeye göre; Anadolu'da herkesin sevip saydığı, hürmet ettiği güler yüzlü, tatlı dilli bir şeyh varmış. Şeyhin, pabuçlarının sivri ucunda ve cüppesinin eteklerinde yüzlerce kuzu çingırağı bulunurmuş. Şeyhin geldiği çingırak seslerinden belli olurmuş. Bir gün şeyhe çingırakları takma sebebi sorulmuş. O da: "Yürürken yerdeki karıncaları ürkütüp çiğnenerek ölmelerine engel olmak için" cevabını vermiş.

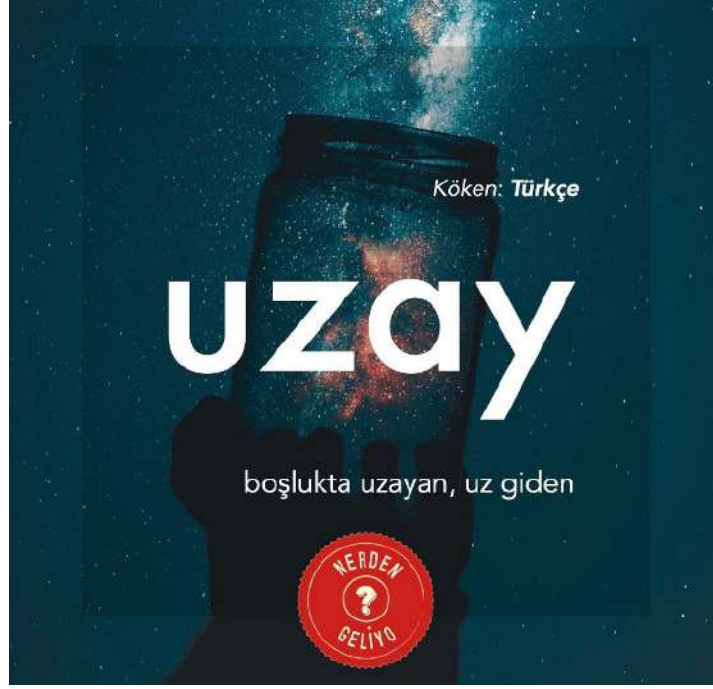

Etekler zil çalıyor

Bir zaman sonra güvenlik güçleri, bir hırsız çetesinin saklandığı yerden çıkmasını beklerken, çingıraklı şeyh oradan geçiyormuş.

Azılı hırsızlar çingırak sesini duyunca ortaya çıkmış ve kaçmaya çalışırken yakalanmış. Halk, azılı çetenin yakalanmasına sebep olan çingıraklı şeyhi kucaklayıp havaya kaldırmış. Şeyhin eteklerindeki çingıraklar, daha fazla ses çıkarmış, adeta zil çalmış. Halk da bu çıkan sestten çok mutlu olmuş ve sonrasında bir şeye çok sevinenler için "Ne o eteklerin zil çalıyor" deyimi kullanılmış.

Anlam olarak da; Büyük bir şeye sevinmek mutlu olmaktır.

Malum, uzay diğer tüm gündemlerimizi kapsayabilecek kadar büyük. Uçsuz bucaksız, sonsuza "uzayıp" giden bir boşluk.

Zaten "uzay" da bu "uzama", "uzağa doğru gitme" fikirlerine bağlanan, Yeni Türkçeye ait bir kelime. Kültür Bakanlığı tarafından 1937'de yayımlanan ve Mustafa Kemal Atatürk imzasını taşıyan "Geometri" kitabında yer almış, bu bağlamda "mekân"ı anlatmış gencecik bir kelime.

Bilim dilini Türkçeleştirme, daha sade ve anlaşılabilir kılma çalışmalarının bir ürünü olan "uzay" kelimesi; bir sürü yeni bilim terimi ile birlikte girmiş hayatımıza: Boyut, yüzey, düzey, çap, kesit, yay, çember, teğet, aç, taban, eğik, üçgen, dörtgen, beşgen, eşkenar, ikizkenar, artı, eksi, çarpı, bölü, toplam, oran, orantı, varsayı, gerekçe...

Arapça kökenli "mêkan" kelimesi, "var olunan" yeri anlatıyor. "Feza" ise "açılan, yayılan" geniş alanı. Biz "uzay" kelimesini her iki anlamda da kullanıyoruz. Şu an gündemimizdeki anlamı: Feza!

"Kolay", "kuzey", "güney" gibi kelimelerde rastladığımız bir ek olan "-ey, -ay"ı içeren "uzay"ın kural dışı bir şekilde türetildiği düşünülüyor. Zira bu ender rastlanan ek, normalde fiile değil isme ekleniyor (bkz: kol+ay, kuz+ay, gün+ay).

"Az gittim uz gittim" tabirinde rastladığımız; "uzak", "çok" şeklinde yorumlanabilecek "uz" kelimesine bağlı düşünmek de mümkün "uzay"ı ve "uzama"yı.

Kaynaklar: Kubbealti, Nişanyan, Gülensoy ve TDK sözlükleri; Zeynep Korkmaz, Türkiye Türkçesi Grameri
<https://www.instagram.com/p/CLG80Y0Huq3/>

Görünmez Yazılar Deneyi

Dedektiflik oynamaya ne dersiniz? Kolaylıkla bulabileceğiniz birkaç malzeme yardımıyla kağıda yazdığınız yazıları ya da çizdiğiniz resimleri görünmez yapabilir, daha sonra ufak bir "hokus pokus"la onları görünür kılabilirsiniz.

Malzemelerimiz:

- Yarım limon
- Su
- Kaşık
- Küçük bir kase
- Kulak çubuğu
- Beyaz kağıt

Deneyimizi yapmak için:

1. Küçük bir kaseğin içine biraz limon sıkıp üzerine birkaç damla su damlatınız. Su ve limon suyunu karıştırınız.
2. Kulak çubuğunu bu karışıma daldırınız ve daha sonra ıslanmış kulak çubuğuyla beyaz bir kağıda yazılar yazınız veya resimler yapınız.
3. Hazırladığınız sıvı ile yazılmış yazılar görünmez hale gelene kadar kağıdın kurummasını bekleyiniz.
4. Gizli mesajınızı görünür hale getirmek istediğinizde kağıdı lamba gibi bir ışık kaynağının yanına yaklaştırırken o sihirli iki sözcüğü, yani "hokus pokus"u, söylemeyi unutmayınız... Ve işte o çok gizli mesaj görüldü!

Dilerseniz, gizli mesajınızı (örneğin, "seni çok seviyorum") ya da gizli resminizi (örneğin, bir kalp) habersiz şekilde önceden hazırlayabilirsiniz. Mesajın ne olduğunu iyice merak eden izleyicinize, kağıdı bir lambaya yaklaştırması gerektiğini söyleyebilir ve mesajı beraber okuyabilirsiniz. Artık, bu ufak numarayı nasıl yaptığınızı ona gösterme vakti!

Açıklamamız:

Limon suyu, ısıtıldığında oksitlenen ve böylelikle kahverengi bir renk alan organik bir maddedir. Limon suyunu su ile seyreltmek (kağıda uygulandığında) onun görünmez olmasını; ancak ısıtıldığında gizli mesajın görünür olmasını sağlayacaktır. Deneyimiz, limon suyu yerine, portakal suyu, bal, soğan suyu veya sirke kullanılarak da yapılabilir.

YAŞADIĞIM YERİ TANIYORUM

TAŞ KÖPRÜ KÖYÜ (GELİYE GODERNE)

Kulp ilçesine 30 km uzaklıkta bulunan Taşköprü köyündeki kayalarda mağara devri izlerine rastlanılmaktadır. Ayrıca bölgede Sarım Çayı boyunca yüksekliği 200 metreye ulaşan bir boğaz bulunmaktadır.

Taşköprü Köyü'nün tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Köyün güneyindeki tepelerde eski Ermeni yerleşim yerlerine ait kalıntılar bulunmaktadır. Adını köyün isminden alan Taşköprü de bu köyün kuzeybatısında yer almaktadır. Köprü, II. Abdülhamit döneminde yapılmıştır. Mimarisi ile Batman`daki Malabadi Köprüsü'ne benzer. Köyün kuzeyinde bulunan kayalıklarda kesilen özel biçimli taşlardan yapılmıştır. Yerel adı Gêlîyê Godernê olan Taşköprü Köyü; zengin bir ekosisteme, kültürel bir yapıya ve tarihsel bir geçmişe sahip doğal bir alandır.

KULP BELEDİYESİNCE DÜZENLENEN FOTOĞRAF YARIŞMASI ÖDÜL TÖRENİ VE SERGİSİNE SANATSEVERLERDEN BÜYÜK İLGİ...

Ödül töreninden sonra fotoğraf sergisine katılan Kulp Kaymakamımız ve Belediye Başkan Vekilimiz Burak AKELLER fotoğrafları yakından inceledi.

Fotoğraf yarışmasında Bayram TOSUN birinci, Fatoş DURSUN ikinci ve İskan ALTIN üçüncü oldu.

Kulp Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından ikincisi düzenlenmiş olup sonuçlanan "Sizin Objektifinizden KULP" adlı fotoğraf yarışmasında dereceye girenler için ödül töreni düzenlenip ve fotoğraf sergisi açıldı.

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne ait konferans salonunda düzenlenen ödül töreni ve fotoğraf sergisine Kulp Kaymakamımız ve Belediye Başkan vekilimiz Burak AKELLER, Daire amirleri ve vatandaşlar katıldı.

Kulp Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından düzenlenen ödül töreni ve fotoğraf sergisine katılan Kulp Kaymakamımız ve Belediye Başkan vekilimiz Burak AKELLER "Düzenlemiş olduğumuz fotoğraf yarışmasında çekilen fotoğraflar, İlçemizde bulunan tarihi yapıları, doğal güzellikleri, bölgeye ait kültürel öğeleri, giyim, tarım, hayvancılık, gelenekler gibi konuları içeren fotoğraflardır. Bu güzel fotoğrafları çeken ve yarışmaya katılan bütün katılımcılara teşekkür ederim. Dereceye giren bütün katılımcıları kutluyor başarılarının devamını diliyorum" dedi.

Fotoğraf yarışmasında dereceye giren katılımcılara Kulp Kaymakamımız ve Belediye Başkan vekilimiz Burak AKELLER, Cumhuriyet Başsavcısı Emre BAŞTAN ve Nurettin ÇARKACI tarafından plaket takdim edildi.

Yarışmada ki Jüri üyelerine teşekkür eden Kulp Kaymakamımız ve Belediye Başkan vekilimiz Burak AKELLER kendilerine plaket takdim etti.

OSMANLI'DAKI İLGİNÇ VAKIFLAR

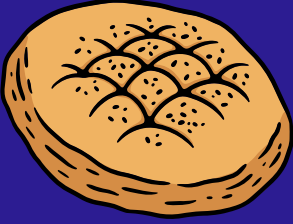
KIZLARA ÇEYİZ HAZIRLAYAN VAKIF

Maddi durumu zayıf ailelerin kızlarına çeyiz hazırlayan bir vakıftır.

SICAK PIDE DAĞITAN VAKIF

Sivas'ta Fahreddin Ali bin Hüseyin bin Ebubekir ismindeki Selçuklu vezirinin kurduğu vakıf sıcak pide alıp müezzinler vasıtasıyla fukaraya sadaka olarak dağıtırdı.

KITAPLARI TAMIR EDEN VAKIF

Bu vakıf yıpranmış, cildi bozulmuş kitapların tamir ve bakımını yapardı; yani kitap restorasyonu vakfıydı.

MEYVE YEDİREN VAKIF

1594 yılında kurulan bu vakfın amacı, alım gücü olmayanların bu bahçeden meyve yemelerini sağlamaktı.

SICAKTA SEBİLLERE KAR KOYAN VAKIF

Halk buz gibi su için diye yaz günlerinde her gün bir katır yükü kar satın alıp kasaba sebilhanesine döktüren vakıftır.

BOĞAZDA TEMİZ HAVA ALDIRAN VAKIF

1730 yılında Hacı Nureddin Ağa Bebek civarına bir köşk, bir liman ve bir çeşme yaptırıp vakfiyesine de “Buraya gelen insanlar burada konaklayıp Boğaz havası alsınlar. Boğaz'ın güzelliklerini seyrederek dirlensinler” yazdırmıştır.

İSRAFI ÖNLEYEN VAKIF

Sofralarda artan yemekler çöpe atılmasın, toplanıp yabani hayvanlara ve kuşlara verilsin diye bu iş için günlük akçe karşılığında insanlar görevlendiren vakıftır.

LEYLEKLERİ KORUYAN VAKIF

İzmir Yeni Camii civarındaki leyleklerin beslenmesi ve korunması için kurulan vakıftır.

HANGİ BİTKİ ÇAYINI İÇELİM?

TARÇIN ÇAYI

Mide bulantısını kesmeye yardımcı olur, kan şekerini düşürür.

LAVANTA ÇAYI

Stresi azaltır, depresyona iyi gelir.

YASEMİN ÇAYI

Kolesterolü dengede tutar.

MATE ÇAYI

Kilo vermeye yardımcı olur, sindirim sistemini rahatlatır.

PAPATYA ÇAYI

Cildin temizlenmesi, sivilce oluşumunun önlenmesi ve şişkinliğin giderilmesi gibi durumlarda etkindir.

KEKİK ÇAYI

Öksürüğe iyi gelir. Boğaz ağrısını yatıştırır. Uykusuzluğu giderir.

MELİSA ÇAYI

Stresi ve kaygıyı azaltır, uçuk için doğal ilaç görevi görür.

NANE ÇAYI

Mide bulantısı, şişkinlik, hazımsızlık gibi sindirim sistemi sorunlarını rahatlatır. Taze nefes sağlayarak ağız kokusunu gidermeye yardımcıdır.

Youtube' da izleyebileceğiniz Çocuk Tiyatrosu Önerileri

SİNCO AKILLI SİNCAP

UĞUR BÖCEĞİ BENEKLİ

PAPAĞAN KAÇTI

TEMBEL MEMİŞ

EŞEK KULAKLI KRAL MİDAS

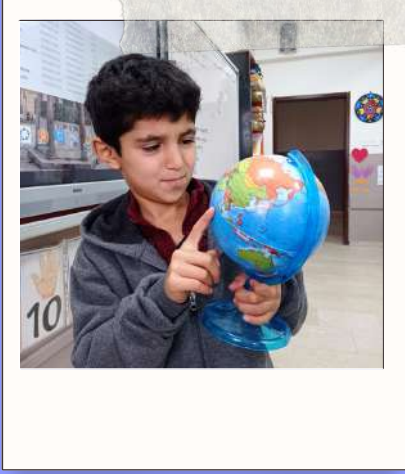
Resfebe Köşesi

NF

Dünya'nın yerçekimiyle yüzeyde tutulan her şey , onunla birlikte hareket eder. Buna insanlar, okyanuslar hatta atmosferde dahildir. İşte bizimde Dünya'nın üzerinde onunla birlikte aynı hızda hareket ediyor olmamız ve Dünya'nın dönüş hızının hemen hemen hiç değişmemesi bu dönüşü hissetmemizi engeller. Yerçekimi olmasaydı üzerindeki varlıklar düşerdi belki de bu denge sağlanamazdı.

N E D E N ?

mustafa-3/B

Kardeşim Olsa

Kardeşim olsa
Sevinçle coşsa
Kardeşim olsa
Eve neşe katsa
Kardeşim olsa
Benimle paylaşsa
Kardeşim olsa
Benimle okusa
Kardeşim olsa
Benim yanımda olsa
Kardeşim olsa
Benimle oynasa
Kardeşim olsa
Benimle kalsa

Mehmet Salih Zümrüt
6-B

İyilik

Gel beraber bir iyilik yapalım.
Bir sevap kazanalım
Sevgi olsun, saygı olsun
Yanımda iyilik olsun

Sadece kendini düşünme
Dostlarını, arkadaşlarını düşün
İyiliğin kendisi sensin
Kötülük yapmakla iyi insan olamazsın

Gel beraber bir iyilik yapalım
Sende yaşasın iyilik desene.

Sudenaz TUNCER
6-B

Ben Anneme Doynamadım
Sözünü unutmadım
Gözlerine doynamadım
Yüreğin gibi temiz
Ben anneme doynamadım

Ağlayıp durdum her gece
Kavuşamadım bile bir gece
Yıllar bile bitse
Ben anneme doynamadım

Dereler ırmaklar bile kavuşur
Ama biz kavuşamadık
Hayellerde gördüm onu
Ben anneme doynamadım

Sözlerin narin
Gözlerin şahin
Geceler bana haram
Ben anneme doynamadım

Melek YILDIZHAN
7-B

Kırlara Gidiyorum

Kırlara gidiyorum
Elimde uçurtmam
Kuşlar bekliyor gökte
Çünkü uçutmamda
Kuş resimleri var
Canlanacaklar
Ben uçurunca
Kırlara gidiyorum
Ekmek var torbamda
Kuşlar

Beni gözlüyor dallarda
Ben torbayı açınca

Zeynep TUNCER
7-B

Kalbin Hiç Küçük Değil

Kalbin hiç küçük değil. İçine bir evreni sığdırmaya çalışmalısın. Elinden geldiğince bütün gücünü ve sevgini toplayıp evreni sığdırmalısın. Gücünü hissedip kontrol et ve tüm sevdiklerini kalbinin içine sığdırmaya çalış. Sen kalbinin küçük olduğunu sanıyorsan yanılıyorsun. Senin kalbin tüm evren kadar büyük çok büyük.

**Hirenur TUNCER
4-A**

OKULUMUZDAN KARELER

UZUNOVA HÜSEYİN ESMER İLK-ORTAOKULU

2023-2024